

«Περιπέτειες και ...περιπέτειες»

Τι ωραία που περνούσαμε!...

Η θάλασσα δεν ήταν μακριά, δέκα λεπτά με τα πόδια. Περνούσαμε μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ξωκλήσι του Σωτήρα, κάναμε τον σταυρό μας και τρέχαμε στην κατηφόρα. Η αμμουδιά απλωνόταν ίσαμε πέρα και τα νερά βάθαιναν απότομα. Όλοι μας ξέραμε κολύμπι. Απλωτές, σανίδα, βουτιές. Κάναμε αγώνες στο μακροβούτι. Νικούσε πάντα ο Τζούβας κι εγώ ερχόμουν δεύτερος.

Αγαπούσαμε να 'ναι η θάλασσα φουρτουνιασμένη. Όταν ήταν ακυμάτιστη, ήταν βαρετή. Εμείς, πάντως, έπρεπε να τη νικήσουμε, να την κατακτήσουμε. Ριχνόμασταν στ' αφρισμένα νερά της με ουρλιαχτά και γέλια. Δίναμε μια, πατώναμε και τινάζομασταν στον αέρα, πιο ψηλά από τα κύματα που απανωτά έρχονταν κατά πάνω μας κοχλάζοντας, μας προσπερνούσαν και ξεφούσκωναν πάνω στα βότσαλα του γιαλού, κουβαλώντας μαζί τους πράσινα φύκια. Όμως εμείς καρτερούσαμε το Μεγάλο Κύμα. Ανάμεσα στ' άλλα το ξεχωρίζαμε από μακριά. Μούγκριζε σαν ζώο αφηνιασμένο κι όσο πλησίαζε τόσο άφριζε. Ο φόβος τίναζε το κορμί μας ακόμα πιο ψηλά, τεντώναμε ασπίδα το στήθος μας, και κείνο μας χτυπούσε μανιασμένο, μας κουκούλωνε, κωνόταν μέσα στο στόμα μας, μας έκοβε την ανάσα, μας έπνιγε, περνούσε από πάνω μας και απομακρυνόταν αφήνοντάς μας ξέπνοους¹ και μεθυσμένους από χαρά. Δεν είναι δα και μικρό πράμα² να τα βάζεις με τα άγρια στοιχεία της φύσης και να πιστεύεις πως τα νίκησες.

Όταν ήταν μπουνάτσα³, τραβούσαμε ίσαμε την Αλώνα κι από κει φτάναμε κολυμπώντας απέναντι, στη Νησίδα. Κρυφά από τους μεγάλους που μας το απαγόρευαν, γιατί η απόσταση ήταν μεγάλη, μπορούσαμε να κουραστούμε και να πνιγούμε.

(Ζωρζ Σαρή, *Τα στενά παπούτσια*, με αλλαγές)

1. ξέπνοος – η - ο = χωρίς ανάσα

2. δεν είναι δα και μικρό πράμα = δεν είναι εύκολο

3. μπουνάτσα = γαληνεμένη θάλασσα

- 1) Γιατί τα παιδιά προτιμούσαν τη θάλασσα φουρτουνιασμένη;
 2) Τι ήταν το Μεγάλο Κύμα; Γιατί άρεσε στους μικρούς φίλους;
 3) Για ποιο λόγο η παρέα των φίλων πήγαινε κρυφά στη Νησίδα;
 4) Τα παιδιά έβλεπαν τη θάλασσα και το κύμα σαν κάτι ζωντανό. Από ποιες λέξεις του κειμένου φαίνεται αυτό;
 5) Εκτός από τη θάλασσα, ποια άλλα «στοιχεία της φύσης» γνωρίζεις;

ΚΥΡΙΟΛΕΞΙΑ – ΜΕΤΑΦΟΡΑ

χαρούμενη γυναίκα (κυριολεξία)

χαρούμενη μέρα (μεταφορά)

πέτρινη σκάλα (κυριολεξία)

πέτρινη καρδιά (μεταφορά)

«Μανιασμένο κύμα», «μανιασμένο ζώο»: σε ποια περίπτωση έχουμε κυριολεξία και σε ποια μεταφορά;

ΤΟ ΡΗΜΑ «ΒΑΖΩ»

- A) – Τι έχει η Μαρία και έβαλε τις φωνές;
 – Δεν άκουσες; Μάλωσε με τον Λευτέρη.
 – Πάλι μαλώσανε; Απορώ, υπάρχει μέρα που δεν τα βάζει μαζί του;
- B) Η υπόθεση είναι για να βάζεις τα γέλια και τα κλάματα μαζί.
- Γ) – Είσαι πολύ αισιόδοξος. Αποκλείεται να βάλει την υπογραφή του μετά από όσα άκουσε.
 – Τι λες; Βάζεις στοίχημα;

Βάζω	υπογραφή	→ υπογράφω
	τις φωνές	→ φωνάζω νευριασμένα
	τα γέλια	→ γελάω
	τα κλάματα	→ κλαίω
	στοίχημα	→ στοιχηματίζω
	καβγά	→ καβγαδίζω
	και τα βάζω με κάποιον	→ μαλώνω κάποιον

Όταν δεν πάνε όλα καλά...

Είναι καλοκαίρι σ' ένα ελληνικό νησί, την Αίγινα. Μια παρέα παιδιών μαζί με τους γονείς τους περνάνε εκεί τις διακοπές τους. Μια Κυριακή, όταν οι γονείς αποφασίζουν να πάνε μια εκδρομή, τα παιδιά μένουν μόνα τους και οργανώνουν μια εξερεύνηση στο βουνό. Όμως, ένα από τα παιδιά, η Σόφη, χτύπησε το πόδι της και έτσι άργησαν να επιστρέψουν στα σπίτια τους. Οι γονείς και οι φίλοι τους αρχίζουν να ψάχνουν τα παιδιά και κάποια στιγμή τα βλέπουν να έρχονται από μακριά...

Προχωρούσαν τα παιδιά, προχωρούσαν και οι γονείς διαστικοί προς το μέρος τους, ακολουθούσε πίσω το ζευγάρι των φίλων.

Τα παιδιά τους είδαν να έρχονται και κοντοστάθηκαν, έμοιαζαν φοβισμένα. Πρώτη η Σάσω τα πλησίασε.

– «Σόφη, τι έπαθες;» Φώναξε.

– «Τίποτε, μαμά, στραμπούληξα το πόδι μου».

Τώρα όλοι τα περιτριγύρισαν. Τα ξαναμμένα τους πρόσωπα, τα καταϊδρωμένα, οι χίλιες γρατζουνιές τους, τα σκονισμένα τους παπούτσια, η ταραχή τους, άφησαν άφωνους τους μεγάλους, λες και κάθε ερώτηση ήταν περιττή...

– «Πάρτε τα παιδιά και πηγαίετε στο σπίτι», είπε ο Βύρων στη γυναίκα του. «Θα φροντίσουμε τη Σόφη και θα 'ρθούμε και εμείς».

Και πάλι κανένας δεν μιλούσε όσο πήγαιναν για το σπίτι. Όταν ανέβηκαν την ξύλινη σκάλα, τα παιδιά σαν συνεννοημένα έτρεξαν και μπήκαν στην κουζίνα. Διφούσαν τρομερά. Είχε στεγνώσει ο λαιμός τους, πριν απ' όλα να πιουν, να πιουν κι ύστερα ας άκουγαν την κατσάδα. Οι γονείς σίγουρα ήταν θυμωμένοι και πώς να δικαιολογηθούν;

(Ζωρζ Σαρή, Ο θησαυρός της Βαγίας, με αλλαγές)

- 1) Γιατί τα παιδιά κοντοστάθηκαν, όταν είδαν τους γονείς;
- 2) Για ποιο λόγο έμειναν άφωνοι οι μεγάλοι;
- 3) Τι έκαναν τα παιδιά, μόλις έφτασαν στο σπίτι;
- 4) Τι νομίζεις ότι έγινε μετά;

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ – ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Ο Παρατατικός δείχνει:

- αυτό που γινόταν συχνά στο παρελθόν.
- αυτό που γινόταν συγχρόνως με κάτι άλλο.
- αυτό που είχε διάρκεια στο παρελθόν.

1. **Περνούσαμε** μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ζωκλήσι του Σωτήρα, **κάναμε** το σταυρό μας και **τρέχαμε** στην κατηφόρα.
2. Όταν **πήγαινα** στο Δημοτικό, **κοιμόμουν** κάθε βράδυ στις δέκα.
3. Και πάλι κανένας δεν **μιλούσε** όσο **πήγαιναν** για το σπίτι.
4. Χτες **διάβαζα** όλη μέρα.

Ο Αόριστος δείχνει:

- αυτό που κράτησε για λίγο, μια συγκεκριμένη στιγμή στο παρελθόν,
- αυτό που είχε κάποια διάρκεια, αλλά έχει ολοκληρωθεί στο παρελθόν.

1. **Περάσαμε** μπροστά από το σπίτι της Σημέλας, ύστερα μπροστά από το ζωκλήσι του Σωτήρα, **κάναμε** το σταυρό μας και **τρέξαμε** στην κατηφόρα.
2. Ο θεός μου **έζησε** δέκα χρόνια στην Αμερική.

Παραδείγματα κλίσης του Παρατατικού και του Αορίστου

	Παρατατικός			Αόριστος		
τρέχω	χτυπώ	ρίχνομαι	τρέχω	χτυπώ	ρίχνομαι	
έτρεχα	χτυπούσα	ριχνόμουν	έτρεξα	χτύπησα	ρίχτηκα	
έτρεχες	χτυπούσες	ριχνόσουν	έτρεξες	χτύπησες	ρίχτηκες	
έτρεχε	χτυπούσε	ριχνόταν	έτρεξε	χτύπησε	ρίχτηκε	
τρέχαμε	χτυπούσαμε	ριχνόμασταν	τρέξαμε	χτυπήσαμε	ριχτήκαμε	
τρέχατε	χτυπούσατε	ριχνόσασταν	τρέξατε	χτυπήσατε	ριχτήκατε	
έτρεχαν	χτυπούσαν	ρίχνονταν	έτρεξαν	χτύπησαν	ρίχτηκαν	

Μια εκδρομή στον Παρνασσό

Ο Θωμάς αφηγείται στον Δημήτρη την εκδρομή που έκανε στον Παρνασσό:

«Ξέρεις, στις αρχές Νοεμβρίου **πήγαμε** μια εκδρομή στον Παρνασσό. **Αρχίζουμε**, που λες, να περπατάμε στο μονοπάτι που **οδηγεί** στην ψηλότερη κορυφή του Παρνασσού. Η μέρα ήταν ηλιόλουστη και τα βαριά μπουφάν, τα σκουφιά και τα γάντια, που όλοι **είχαμε** στα σακίδια μας, **φαίνονταν** να είναι άχρηστα. Στην ομάδα μας **ήταν** παιδιά του Δημοτικού και μερικά του Γυμνασίου...»

(Οι ερευνητές πάνε παντού)

Τι παρατηρείς στα ρήματα που χρησιμοποιεί για την αφήγηση ο Θωμάς; Είναι όλα σε παρελθοντικούς χρόνους;

Σχέδια για το καλοκαίρι!

Μόλις έχει τελειώσει το βραδινό φαγητό. Ο Τζίμης και η Τζένη σκέφτονται πώς να πουν στους γονείς τους ότι θέλουν να πάνε δεκαπέντε μέρες στην κατασκήνωση με δύο καλούς φίλους τους, τον Πιτ και την Κάθι. Η Τζένη παίρνει την πρωτοβουλία να το ανακοινώσει στους γονείς τους. Ρίχνει ένα συνωμοτικό βλέμμα στον Τζίμη και παίρνει βαθιά ανάσα.

- Μητέρα:** Λοιπόν, ποιος έχει σειρά να με βοηθήσει να πλύνω τα πιάτα;
- Τζένη:** Πριν πλύνουμε τα πιάτα, θα ήθελα να σας πω κάτι. Ο Τζίμης κι εγώ θέλουμε να πάμε στην κατασκήνωση, μόλις κλείσουν τα σχολεία.
- Μητέρα:** Αυτό αποκλείεται. Ξέχασέ το.
- Τζένη:** Μα γιατί, μαμά; Κι ο μπαμπάς τι λέει;
- Μητέρα:** Εγώ πάντως δεν συμφωνώ. Όταν θα μεγαλώσετε, να πάτε, αλλά τώρα είστε μικροί ακόμα για να ζήσετε μόνοι σας. Είναι επικίνδυνα.
- Τζίμης:** Κάνεις λάθος! Δεν είναι και τόσο επικίνδυνα. Δεν καταλαβαίνεις πια ότι είμαστε μεγάλοι;
- Τζένη:** Άλλωστε στην κατασκήνωση θα υπάρχουν και μεγάλοι που θα μας προσέχουν.
- Τζίμης:** Μπαμπά, εσύ τι λες;
- Πατέρας:** Εγώ δεν διαφωνώ τόσο πολύ. Νομίζω ότι πρέπει να το ξανασκεφτούμε. Δεν θα ήταν άσχημη ιδέα να φύγετε από το σπίτι για λίγο καιρό και να μάθετε να στηρίζετε στις δυνάμεις σας. Θα το συζητήσουμε με τη μητέρα σας και θα τα ξαναπούμε. Ελάτε τώρα να μαζέψουμε το τραπέζι.

ΣΥΜΦΩΝΩ

A) Συμφωνώ με την άποψη κάποιου:

Φυσικά / Σωστά / Βέβαια

Έχεις δίκιο / Έτσι είναι.

- Μου φαίνεται ότι η Μαρία συμπεριφέρεται πολύ νευρικά τελευταία.
- **Νομίζω ότι έχεις δίκιο.** Μάλλον είναι από την αγωνία της για τα αποτελέσματα των εξετάσεων.
- **Βέβαια,** αυτό είναι. Τι άλλο;

B) Αποδέχομαι την πρόταση κάποιου:

Βέβαια / Φυσικά

Σύμφωνοι / Γιατί όχι;

Δεν θα ήταν άσχημη ιδέα

- Τι κάνεις το απόγευμα; Θέλεις να πάμε να παίξουμε μπάσκετ;
- **Βέβαια, γιατί όχι;**

ΔΙΑΦΩΝΩ

A) Διαφωνώ με την άποψη κάποιου:

Κάνεις λάθος

Δεν είναι έτσι

Δεν έχεις δίκιο

Δεν συμφωνώ

- Η Ελένη είναι από την Κρήτη, το ξέρεις;
- **Κάνεις λάθος.** Είναι από τη Ρόδο.

B) Απορρίπτω την πρόταση κάποιου:

Αποκλείεται!

Σε καμία περίπτωση!

Μπα, όχι.

- Τι λες, πάμε απόψε σινεμά; Παίζει μια καλή ταινία.
- **Αποκλείεται.** Είμαι πολύ κουρασμένη.

ΠΙΑ-ΜΟΛΙΣ-ΑΚΟΜΑ-ΚΙΟΛΑΣ-ΗΔΗ

- 1) – Πού είναι η Μαρία; Έφυγε **κιάλας**;
– Όχι, είναι στο γραφείο και δουλεύει **ακόμα**.
- 2) – Πού είναι η Μαρία;
– **Μόλις** έφυγε.
– **Κιάλας**;
- 3) – Ο Νίκος τι κάνει; Τον βλέπεις καθόλου;
– Δυστυχώς δεν τον βλέπω **πια** συχνά, γιατί μετακόμισε σε άλλη γειτονιά.
- 4α) Είναι δέκα χρονών και μιλά **κιάλας/ήδη** τέσσερις γλώσσες!
β) Είναι **μόλις** δέκα χρονών και μιλά τέσσερις γλώσσες!

ΟΤΑΝ-ΜΟΛΙΣ-ΠΡΙΝ

- 1α) **Πριν** πλύνουμε τα πιάτα, θα ήθελα να σας πω κάτι
β) Όταν τα παιδιά μου ήταν μικρά, τους διάβαζα κάτι **πριν** κοιμηθούν.
- 2α) Θέλουμε να πάμε στην κατασκήνωση **μόλις** κλείσουν τα σχολεία.
β) **Μόλις** μπήκε στο σπίτι, έτρεξε να το πει στη μητέρα της.
- 3α) Όταν μεγαλώσετε, μπορείτε να πάτε κατασκήνωση.
β) Δεν τον γνώρισα **όταν** τον είδα, τόσο είχε αλλάξει!

